

گفت‌وگو با رضا جمالی، کارگردان فیلم «سونسوز»

موضوعی تلخ با زبان کمدی

فهیمة پناه‌آذر

«سونسوز» از جمله فیلم‌های آذری زبان است که در جشنواره اکران می‌شود. نخستین فیلم بلند رضا جمالی که به موضوعی خاص می‌پردازد

و داستانی کمدی در بر دارد. جمالی آن را براساس فیلم کوتاه «کات» در اردبیل ساخته است. این کارگردان با توجه به زبان ترکی فیلم می‌گوید: دوبله فارسی «سونسوز» اصالت فیلم را از بین می‌برد. وی همچنین امیدوار است که بازی‌ها و داستان فیلم تماشاگران جشنواره را غافلگیر کند.

سونسوز نخستین فیلم بلند سینمایی شماست، از پروسه نگارش تا چگونگی تولید فیلم بگویید.

خوشحالم در جشنواره امسال این فرصت برای فیلم‌های ویدئویی فراهم شد تا این قبیل آثار نیز با وجود بر خورداری از تمام استانداردهای سینمایی بتوانند در جشنواره فیلم فجر شرکت کنند. اما در مورد پروسه تولید فیلم سونسوز نیز باید بگویم که من به خاطر انگیزه‌ای که از چند سال پیش برای ساخت سونسوز داشتم با وجود مشکلاتی که در تامین بودجه فیلم وجود داشت به کمک آقای سلمان عباسی تصمیم به ساخت این فیلم گرفتم و تمام سختی‌ها را در ساخت این پروژه به جان خریدیم. این فیلم در ۲ فصل متفاوت فیلمبرداری شد. یکی در پاییز و دیگری در بهار. بعد از یک و نیم سال وقفه به دلیل نبود بودجه کافی برای تدوین، اتالوناز و صداگذاری مراحل پساتولید فیلم سرانجام در اواخر سال ۱۴۰۱ به اتمام رسید.

این فیلم بومی داستان طنزی را در یک فضای جدی دنبال می‌کند.

سونسوز در ژانر کمدی اجتماعی است که سعی کردم در لابه‌لای اتفاقات از طنزهای موقعیت بهره ببرم و یک موضوع تلخ اجتماعی را با زبان طنز بیان کنم. فیلم سونسوز بر گرفته از نسخه کوتاه‌آنی یعنی فیلم کات است که در سال ۱۳۹۰ تولید کرده‌ام. به دلیل استقبال خوبی که در داخل و خارج کشور از فیلم کات شد بر آن شدم که نگارش فیلمنامه بلند سونسوز را به تحریر در بیاورم و چون دستم در نگارش فیلمنامه بلند باز بود توانستم موضوع فیلم کات را در آن بسط دهم و وقایع و شخصیت‌های گوناگونی را که مرتبط به تم اصلی موضوع بودند وارد فیلمنامه کنم.

شما به جز چند بازیگر از ناباز یگران استفاده کردید. درباره انتخاب بازیگران توضیح دهید.

داستان فیلم من ایجاب می‌کرد که حتما در کنار بازیگران چهره و شناخته‌شده از ناباز یگران هم استفاده کنم تا به ساختار مستندگونه‌ای که فیلم داشت نزدیک شوم و چون زبان فیلم آذری بود دستم در انتخاب بازیگران حرفه‌ای تهران بسته بود و باید از بازیگران اردبیل و حومه اردبیل استفاده می‌کردم. اما پس از گرفتن تست‌های مختلف از ناباز یگران و بازیگران هم‌استانی توانستم به تیم مطلوب بازیگری دست پیدا کنم و از میان مردم عادی بازیگرانی کشف کنم که چنان در فیلم سونسوز در نقش خود فرو رفته‌اند که گویی چندین سال است تجربه بازیگری داشته‌اند. علاوه بر آن در این فیلم چندین بازیگر دیگر از خانم‌ها و آقایان وجود دارند که بازی‌های خوبی را از خود ارائه دادند و تماشاگران را غافلگیر خواهند کرد.

تجربه نمایش آثار تماما آذری در جشنواره فجر که طی سالیان اخیر به فیلم‌هایی چون «او» و «آتابای» مربوط است، نشان می‌دهد که در صورت پرداخت درست و داستانگو بودن اثر، استقبال خوبی از این آثار به عمل می‌آید. فکر می‌کنید باز خورد این فیلم در جشنواره چگونه خواهد بود؟

داستان این فیلم طوری طراحی شده که متناسب با همه سنین و همه سلیقه‌هاست و هم می‌تواند برای مخاطب عام و هم برای مخاطب خاص تأثیرگذار و جذاب باشد. فیلم سونسوز برای مخاطب امروزی سرگرم‌کننده و متفکرانه است و کمدی تلخی را به تصویر می‌کشد که اندیشه‌های پشت آن وجود دارد

و مخاطب را به تفکر وامی‌دارد. این به نظر من دستاوردی مهم برای من فیلمساز است که مخاطبی غیر ایرانی و غیر آذری زبان از سراسر جهان با فیلم من ارتباط برقرار کرده که پس از دیدن فیلم، نظرات مثبتی را برای فیلم من نوشته است. مخاطب خارجی همانند کسی که گویی سال‌هاست در فرهنگ بومی آذربایجان زندگی کرده با وقایع مختلف فیلم سونسوز گریسته و خندیده و با شخصیت‌های مظلوم فیلم همذات‌پنداری کرده است. این را به عنوان نویسنده و کارگردان فیلم سونسوز به فال نیک می‌گیرم و امیدوارم که این اثر در داخل کشور عزیزم نیز بازخوردهای مثبتی به همراه داشته باشد.

با توجه به زبان بومی‌ای که فیلم دارد، برای اکران عمومی فیلم چه فکری کرده‌اید؟ اکران فیلم هم به زبان آذری خواهد بود؟

قاعدتا اکران فیلم باید به زبان آذری باشد. اگر بخواهیم فیلم را به سمت دوبله ببریم اصالت خود را از دست خواهد داد و اگر دوبله شود گویش و نوع آهنگ دیالوگ‌ها تغییر کرده و به احتمال زیاد به لحن فیلم لطمه وارد خواهد کرد. معتقدم که فیلم اگر داستان و ساختار درست و قوی داشته باشد مخاطب را در هر شرایطی به خود جذب می‌کند و فیلم من هم از این قاعده مستثنی نیست. به امید اینکه دوستان از عزیز سینما به تماشای فیلم سونسوز در سینما بنشینند و از فیلم راضی باشند.

تیغ و ابریشم

کارنامه سپید

مسعود پویا

۱ از ۳۲ فیلم راه یافته به بخش مسابقه، کارگردان متعلق به سینمای دهه ۶۰ هستند؛ نسل اول فیلمسازان پس از انقلاب که امسال نمایندگانش ابراهیم حاتمی کیا، رسول صدرعاملی و ابوالفضل جلیلی هستند حاتمی کیا پس از ۴ سال غیبت با «موسی کلیم‌الله» به فیلم فجر آمده است. رسول صدرعاملی هم آخرین بار به عنوان کارگردان با فیلم «سال دوم دانشکده من» در جشنواره سی‌وهفتم حاضر بود و امسال «زیبا صدایم کن» را در فیلم فجر دارد. ابوالفضل جلیلی، غافلگیرکننده‌ترین حضور فیلمسازان دهه ۶۰ را رقم زده است. کارگردان «گال» و «یک داستان واقعی» آخرین بار در دهه ۷۰ به بخش رقابتی فیلم فجر آمده بود و واپسین حضورش در جشنواره به سال ۱۳۸۴ و جشنواره بیست‌وچهارم بازمی‌گردد که «گل یا پوچ» را در بخش جنبی جشنواره جشنواره‌ها داشت. «داد» فیلم تازه جلیلی است که اطلاعات زیادی هم در موردش در دسترس نیست.

۲ تعدادی از مهم‌ترین فیلم‌های جشنواره امسال محصول حوزه هنری، بنیاد فارابی، سیمافیلم، سازمان اوج و کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان هستند. تقریباً همه نام‌آشنایان سینمای ایران که در فیلم فجر حاضرند با تهیه‌کننده‌ای دولتی به فستیوال می‌آیند؛ از فیلم‌های حاتمی کیا و صدرعاملی تا تولیدات مهم و استراتژیک جنگی چون «اسفند» دانش اقباشاوی، «خدای جنگ» حسین دارابی و «صیاد» جواد افشار. در ۲ دوره اخیر جشنواره اتفاق مشابهی در جشنواره فیلم فجر رخ داد. تولیدات استراتژیک که با هزینه‌های سنگین تولید شده بودند به فیلم فجر آمدند و بعضاً جوایزی هم گرفتند ولی هیچ‌کدامشان در اکران عمومی موفق عمل نکردند. بماند که در جشنواره هم مورد توجه مخاطبان قرار نگرفتند. امیدواریم فیلم‌های فاخر و گران جشنواره امسال، به چنین سرنوشتی دچار نشوند.

۳ از کارگردان‌هایی که در دهه ۷۰ وارد فعالیت حرفه‌ای شدند تنها علی غفاری در فیلم فجر حاضر است. او امسال با «پیشمرگ» به جشنواره می‌آید. مهم‌ترین خاطره فیلم فجر با علی غفاری در جشنواره سی‌ام رقم خورده است؛ سالی که او با فیلم «سترداد» به عنوان یکی از پروژه‌های فاخر فارابی در جشنواره حضور داشت. از کارگردانی که در دهه ۸۰ وارد سینما شدند ابوالفضل صفاری و شاهد احمدلو هستند که در جشنواره حاضرند. بقیه کارگردان‌های جشنواره امسال یا در دهه ۹۰ به سینما آمده‌اند یا در همین سال‌های اخیر روی صندلی کارگردانی نشسته‌اند. تعداد قابل توجهی هم فیلم‌اولی داریم که با کارنامه‌های سپید به فیلم فجر آمده‌اند؛ جوان‌هایی که قرار است علاقه‌مندان سینما را غافلگیر کنند.